

Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП

- декември 2020 г. -

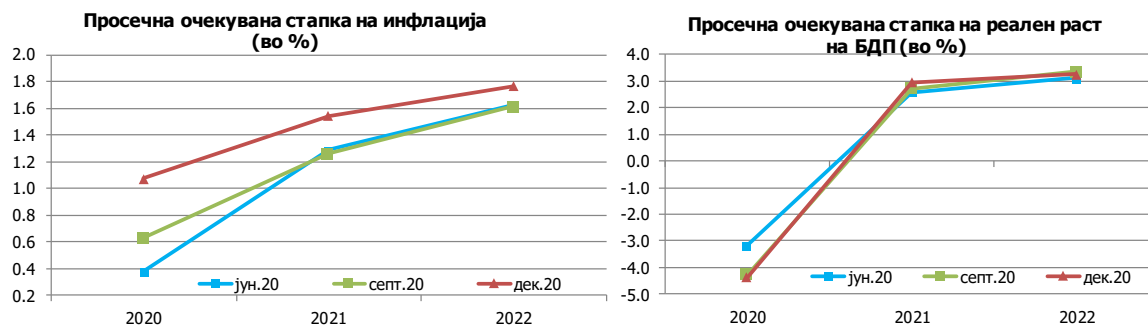
Анкетата за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП¹ за периодот 2020 – 2022 година, спроведена во декември², покажува нагорна ревизија на очекувањата за просечната стапка на инфлација, додека во однос на очекуваниот раст на БДП не упатува на позначителни промени. Така, како и во досегашните анкети од оваа година, економските аналитичари ги објаснуваат ваквите движења кај инфлацијата и БДП главно со ефектите од глобалната криза предизвикана од пандемијата на ковид-19 и од мерките за справување со неа.

Во однос на **инфлацијата**, просечните очекувања за 2020 се повисоки во однос на претходната анкета и упатуваат на просечна стапка од 1,1% (0,6% во претходната анкета). Малку се повисоки и очекувањата за 2021 и 2022 година, при што испитаниците очекуваат дека стапката на инфлација ќе изнесува 1,5% во 2021 (1,3% во претходната анкета) и 1,8% во 2022 година (1,6% во претходната анкета). Испитаниците сметаат дека за повисока стапка на инфлација главно би придонесле следниве фактори: досегашните остварувања на стапката на инфлација, неизвесноста предизвикана од пандемијата на ковид-19 и преземените досегашни, но и можни нови рестриктивни мерки за справување со неа коишто би можеле да предизвикаат повторни ограничувања во синџирите на производство и снабдување, а со тоа и повисоки цени на храната, енергијата и на увезените добра. Според анкетните испитаници, постепено надминување на кризата и закрепнувањето на потрошувачката, поддржано и од економските мерки, би придонесле за повисока инфлација во наредниот период. Од друга страна, евентуалното продолжување на кризата и побавното закрепнување на глобалната економија, а со тоа и помалата побарувачка за примарни производи, би довеле до пониски увозни цени и би можеле да предизвикаат остварување пониска стапка на инфлација. Во поглед на **економската активност**, во оваа анкета не се забележуваат некои поголеми промени во очекувањата на аналитичарите во споредба со претходната анкета. Така, и понатаму анкетираниите аналитичари очекуваат сличен пад на економската активност на домашната економија во 2020 година од 4,4% (пад од 4,3% во претходната анкета). За следните две години се очекува постепено стабилизирање, при малку повисока стапка на раст од 3,0% за 2021 година (нагорна ревизија од 0,3 п.п.) и раст од 3,3% за 2022 година (минимална надолна ревизија од 0,1 п.п.). Испитаниците ги посочуваат следниве фактори коишто влијаат врз нивните очекувања: неизвесноста и негативните ефекти од ковид-19 и повторното воведување рестриктивни мерки за справување со вториот бран на ширење на ковид-19, неизвесноста околу побарувачката за нашите извозни производи и влијанието врз

¹ Во 2017 година, Народната банка на Република Северна Македонија направи промена во анкетното истражување „Анкета за инфлациските очекувања“, коешто е преименувано во „Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП“, чијашто нова структура го следи кварталниот прашалник за професионални прогнози (Quarterly Survey of Professional Forecasters, https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/survey_of_professional_forecasters/html/index.en.html), што го спроведува Европската централна банка (ЕЦБ), а воедно ја промени и структурата на примерокот, којшто сега е составен само од економски експерти.

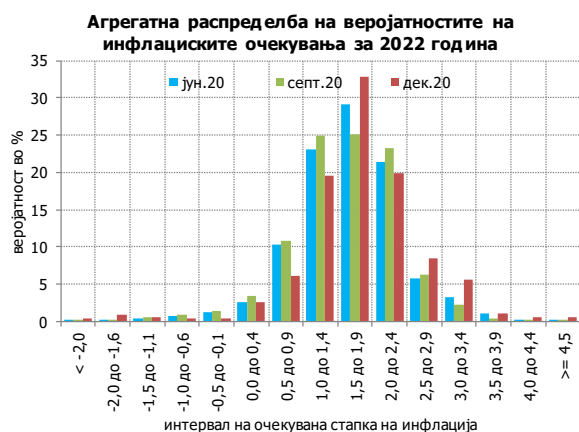
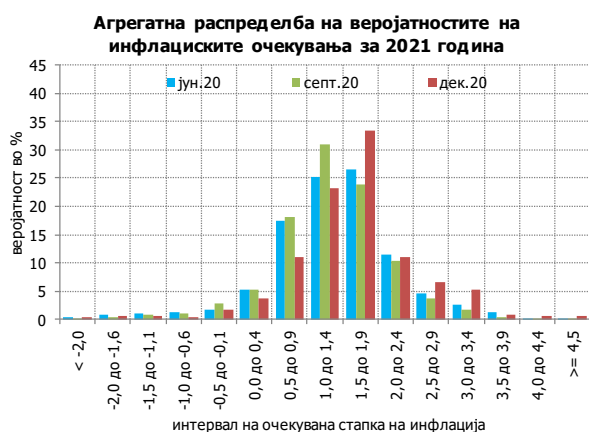
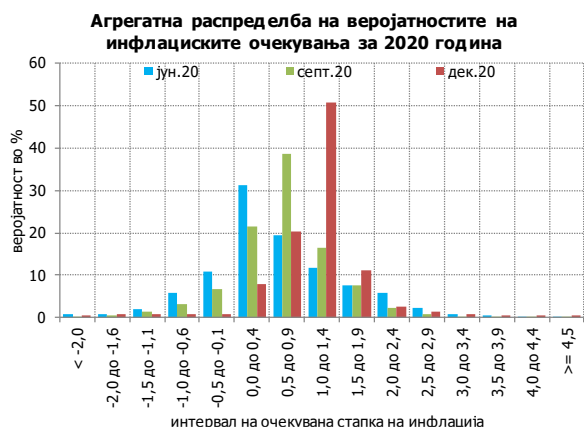
² Анкетата се спроведува во периодот од 15 до 22 декември 2020 година, односно очекувањата на испитаниците се формирани за време на вториот бран на пандемијата на ковид-19, како и при воспоставување монетарни и фискални мерки за борба против пандемијата и намалување на негативните ефекти врз домашната економија.

домашната економија, намалувањето на домашната побарувачка пред сè како резултат на поголема воздржаност на домаќинствата од потрошувачка во услови на намален доход и приватни трансфери од странство, воздржаноста на странските и домашните инвеститори, пониската кредитна активност, како и висината на јавниот долг којшто би се одразил негативно врз капиталните инвестиции. Од друга страна, аналитичарите истакнуваат дека одобрувањето на вакцината, како и побрзото справување со ковид-19 во глобални рамки, преземените монетарни и фискални мерки, прогресот во евроатлантските интеграции, како и враќањето на оптимизмот кај субјектите во економијата (како кај потрошувачите, така и кај деловните субјекти) и зголеменото остварување на капиталните проекти може да имаат позитивно влијание врз растот во наредниот период и да придонесат за посткризно забрзување на растот на економијата.

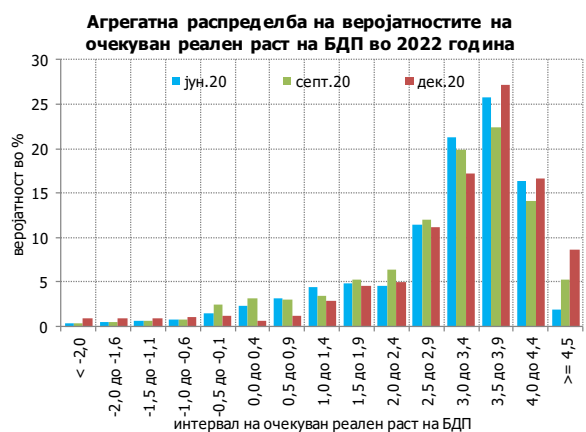
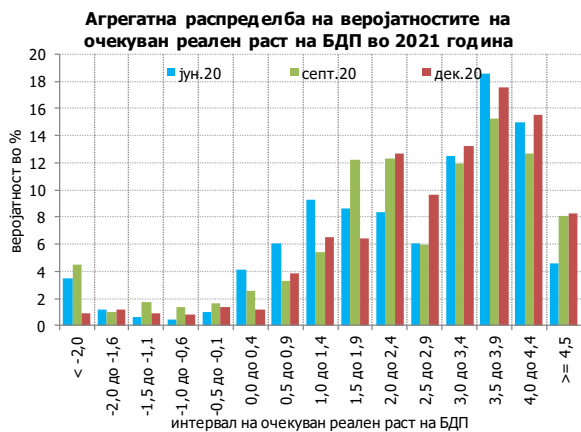
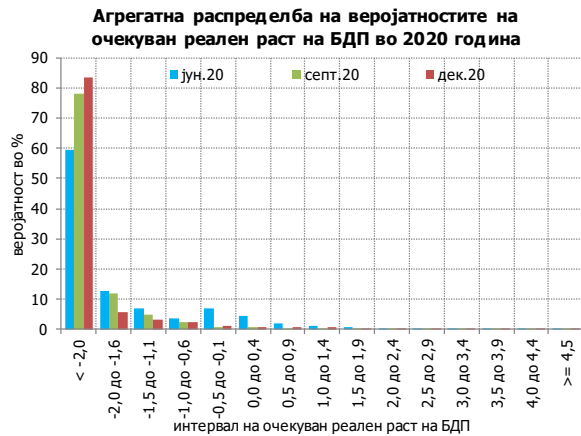

Во рамките на Анкетата, испитаниците даваат и свој поглед за **распределбата на веројатноста за остварување определени стапки во зад ад ен интервал**. Овие оценки се користат за создавање на агрегатната распределба на веројатностите³. Агрегатната распределба на веројатностите за остварување на дадените стапки на инфлација и БДП во петнаесет интервали се прикажани на следниве графикони, а резултатите главно се совпаѓаат со стапките коишто ги очекуваат испитаниците.

³ Агрегатната распределба на веројатностите претставува просек од оценетите веројатности од испитаниците за секој интервал на очекувана стапка на инфлација и стапка на раст на БДП.

Во согласност со очекувањата за **стапките на инфлација**, како и неизвесноста од влијанието од глобалната пандемија, во однос на претходната анкета, распределбата на веројатностите за оваа и следните две години упатува на поместувања кон интервалите со повисоки вредности и концентрација на веројатностите во интервалот на очекуваната просечна стапка на инфлација, за секоја година, соодветно.

Во услови на минимална промена на очекуваната **стапка на раст на БДП** за 2020 година, поместувањата во распределбата на веројатностите се слични како и во претходната анкета, со малку поголема концентрација во интервалот на очекуваната просечна стапка. За 2021 и 2022 година, распределбата на веројатностите е исто така слична со претходната анкета, со малку поголеми поместувања кон интервалите со повисоки вредности.